

poslední aktualizace:
9. 3. 2026

CBAM (Carbon Border Adjustment Mechanism) — Mechanismus uhlíkového vyrovnání na hranicích

Mechanismus uhlíkového vyrovnání na hranicích (**CBAM**) je nástroj EU, který má „**narovnat**“ **cenu uhlíku** u dováženého uhlíkově náročného zboží. Import do EU má nést obdobné náklady na emise jako výroba uvnitř EU v systému obchodování s emisemi EU (EU ETS). Cílem je omezit tzv. únik uhlíku, tedy situaci, kdy se výroba přesouvá mimo EU do zemí s mírnějšími pravidly, nebo kdy evropské výrobky vytlačí dovoz výrobků s vyšší emisní náročností výroby. Evropská komise zároveň **uvádí**, že CBAM má podporovat čistší průmyslovou výrobu i mimo EU a je navržen tak, aby byl slučitelný s pravidly WTO (World Trade Organization).

Aktuální rozsah CBAM je omezen na několik komodit s vysokými emisemi a vysokým rizikem úniku uhlíku jako je cement, železo a ocel, hliník, hnojiva, elektřina a vodík (a některé výrobky z nich). Celní správa ČR **doplňuje**, že cílené jsou

zejména emise CO₂, N₂O a plně fluorované uhlovodíky a že dovoz se pro účely CBAM chápe jako propuštění do volného oběhu (včetně některých zušlechtěných výrobků).

V konečném režimu

dovozce (nebo nepřímý celní zástupce) deklaruje emise obsažené v dovezeném zboží a za odpovídající množství emisí **musí nakoupit a následně vyřadit CBAM certifikáty**. Cena certifikátů je navázána na cenu povolenek EU ETS. Komise uvádí, že pro rok 2026 se použije čtvrtletní průměr a od roku 2027 týdenní průměr. Pokud dovozce prokáže, že už byla za emise při výrobě v zemi původu zaplacená uhlíková cena, odpovídající část se odečte, aby nedošlo ke dvojímu zpoplatnění.

Zavádění CBAM bylo **rozfázováno**. Přechodná fáze běžela od 1. října 2023 do 31. prosince 2025 a sloužila hlavně k učení se v rámci systému. Dovozci podávali čtvrtletní hlášení o množství a emisích ve dovezeném zboží bez plateb. V ČR celní správa už v roce 2023 **upozornila**, že hlášení se podává do jednoho měsíce po konci čtvrtletí a první termín byl 31. ledna 2024.

Definitivní období začalo **1. ledna 2026**. **Komise** uvádí, že spuštění proběhlo koordinovaně v celé EU a že registr CBAM byl technicky propojen s národními celními dovozními systémy, TARICem a EU Customs Single Window. Zároveň ale rok 2026 není ještě „rokem plateb“. Celní správa i Ministerstvo životního prostředí (MŽP) **informují**, že první prodej certifikátů začne až v únoru 2027 a první vyřazení certifikátů proběhne až po ročním prohlášení za rok 2026, nejpozději do 30. září 2027. V roce 2026 se tedy sbírají a evidují emisní data pro první roční prohlášení.

Velkou změnou před startem definitivního období bylo **zjednodušení pravidel** (tzv. Omnibus I). Rada EU a Evropský parlament se v červnu 2025 dohodly na **širší výjimce** a na dalších úpravách pro snížení administrativní zátěže a nákladů, zejména pro malé a střední podniky. **Nově platí** hmotnostní práh 50 tun CBAM zboží ročně. Dovozci pod tímto prahem jsou osvobozeni od CBAM povinností (u elektřiny a vodíku výjimka neplatí). **Komise odhaduje**, že se tak vyjme cca 182 tisíc dovozců (hlavně malé, střední podniky a jednotlivce), přičemž se zachová pokrytí přes 99 % emisí v rozsahu CBAM. **Součástí dohody** byly i mechanismy, aby na začátku roku 2026 nedošlo k „zaseknutí“ dovozců. Ten má tudíž být za určitých podmínek možný i po dobu čekání na registraci.

CBAM je navázán

na postupné rušení bezplatných povolenek v EU ETS pro dotčená odvětví. MŽP shrnuje, že mezi roky 2026–2034 se bezplatná alokace bude snižovat a tomu bude odpovídat růst části emisí zpoplatněné přes CBAM. Plné uplatnění (100 % emisí dovezeného zboží) má pak nastat v roce 2034. Do nejbližších let zároveň spadá další „doladování pravidel“. Komise už v roce 2025 sbírala zpětnou vazbu k metodice výpočtu emisí pro definitivní období, k úpravě povinnosti certifikátů s ohledem na bezplatnou alokaci a k uznávání uhlíkové ceny zaplacené ve třetích zemích.

CBAM dopadá na dovoz z nečlenských zemí obecně – náklad se vybírá při vstupu do EU. **Výjimku** mají země zapojené do EU ETS nebo s ETS propojeným s EU (v praxi EHP/EEA a Švýcarsko). Z pohledu toho, „kdo bude nejvíc zasažen“, **OECD uvádí**, že CBAM pokrývá relativně malý podíl světového obchodu, ale největší objemy dovozů v jeho rozsahu se týkají základních kovů a významná část těchto toků do EU pochází **zejména z Číny, Turecka a Ruska**.

Co se týče samotných lidí, tak dopad CBAM se nejčastěji **projeví** skrze firmy. Nejvíce skrze dovozce emisně náročných vstupů, podniky, které tyto vstupy používají (stavebnictví, strojírenství, část automobilového řetězce), a zaměstnanost v odvětvích, kde EU chce zabránit ztrátě konkurenceschopnosti kvůli ceně uhlíku. Z tohoto důvodu **EU implementovala** „pojistky“. Nejviditelnější je práh 50 tun a související zjednodušení. Komise popisuje, že výjimka míří na dovozce s malými objemy, zatímco **většinu emisí vytváří malá skupina největších dovozců**.

CO₂

Na straně třetích zemí EU deklaruje podporu, zvláště rozvojovým a nejméně rozvinutým zemím. Komise uvádí průvodce, webináře a technickou pomoc a připomíná i povinnost vyhodnotit dopady CBAM na tyto země. Zároveň platí, že CBAM se průběžně snaží předejít obcházení a Komise rovněž v prosinci 2025 vysvětlovala návrh rozšířit CBAM na vybrané navazující výrobky s vysokým podílem oceli a hliníku (celkem 180 položek), posílit pravidla proti obcházení a zřídit dočasnou podporu dekarbonizace producentům v EU. Reaguje tím i na riziko, že CBAM řeší hlavně dovoz do EU, nikoli automaticky export z EU.

Pro české firmy je klíčové pravidlo, že pokud v roce 2026 dovážejí do EU zboží v rozsahu CBAM a překročí (nebo u nich reálně hrozí překročení) 50 tun ročně, musí mít **status schváleného deklaranta CBAM** (nebo zmocnit nepřímého celního zástupce, který jej získá). Bez statusu deklaranta dovoz CBAM zboží nebude povolen. Celní správa nicméně zmiňuje přechodné opatření. Kdo podá žádost o status do 31. března 2026, může po překročení limitu pokračovat v dovozu až do rozhodnutí o žádosti, avšak pokud bude žádost zamítnuta, hrozí sankce.

V ČR jsou do správy CBAM **zapojeny** dvě instituce. **Celní správa ČR** je odpovědná za přístup do registru CBAM, přijímání žádostí o status deklaranta a dohled nad plněním povinností při dovozu. **Ministerstvo životního prostředí** (MŽP) má pak prodávat certifikáty a kontrolovat správnost ročních prohlášení z hlediska emisí. Ministerstvo financí 16. února 2026 **oznámilo**, že vláda schválila návrh zákona o některých pravidlech pro CBAM. Zákon nemá CBAM „zavádět“ (vyplývá z přímo účinného unijního nařízení), ale rozdělit kompetence mezi české instituce a vytvořit oporu pro správu, kontrolu a postupy v ČR.

Termínově je pro ČR v roce 2026 důležité **následující**. Poslední čtvrtletní report za Q4 2025 se podával do 31. ledna 2026. Pro firmy mířící nad 50 tun je klíčové podat žádost o status deklaranta nejpozději do 31. března 2026. V roce 2026 se ještě neplatí certifikáty, ale sbírají se emisní data a certifikáty se poprvé začnou prodávat od února 2027 a roční prohlášení za rok 2026 (a navazující vyřazení certifikátů) má proběhnout do 30. září 2027. Pro širokou veřejnost je podstatné, že **CBAM cílí primárně na firmy a dovozní řetězce**. Nepřímý dopad na ceny může nastat přes dražší vstupy (např. ocel či hliník), ale rozsah se bude lišit podle odvětví, míry dovozu a toho, zda dodavatelé poskytují skutečná (a nižší) emisní data místo standardních hodnot.

